DOMOVINA

Štev. 27. | V Ljubljani, 4. julija 1919. | Leto II.

Vabilo

na

zbor zaupnikov

Jugoslovanske demokratske stranke

ki se vrši

v nedeljo, dne 6. julija 1919 v Ljubljani, v Narodnem domu.

Začetek zborovanja ob pol 9. uri dopoldne
Nadaljevanje ob 3. uri popoldne.

SPORED:

1. Nagovor strankinega predsednika dr. Iv. Tavčarja in odposlancev »Demokratskega kluba«.
2. Poročilo o delovanju »Narodnega predstavništva«.
3. Poročilo strankinega zastopstva v centralni vladi (minister dr. A. Kramer).
4. Poročilo strankinega zastopstva v ljubljanski vladi (podpredsednik deželne vlade dr. Gregor Žerjav).
5. Poročilo izvrševalnega odbora.
6. Izpolnitev strankinega programa in izprememba organizacijskega reda.
7. Poročilo o volitvah v izvrševalni odbor.

Pred zborom zaupnikov se začne **v soboto 5. julija ob štirih popoldne v Narodnem domu, I. nadstropje,** za že v Ljubljano dospele zaupnike

zaupno zborovanje delegatov:

1.) o strankini organizaciji;
2.) o strakinem gospodarskem in kulturnem delu.

Po zboru zaupnikov se vrši v nedeljo popoldne seja izvrševalnega odbora.

V Ljubljani, dne 29. junija 1919.

Načelstvo JDS.

Vabila, ki smo jih poslali organizacijam za zborovanje 11. maja, veljajo za sedaj, kar blagovolite obvestiti zaupnike in člane, ki se mislijo udeležiti zborovanja.

V težkih časih.

Predno se je ustvarila naša nova država, je marsikdo mislil, da bo Jugoslavija dežela, v kateri se bo cedilo mleko in med. Nikdo ni pomislil, da se bodo šele po vojni začele kazati hude posledice, katere imajo svoj vzrok v vojni sami. Zatrjuje se, da se te posledice kažejo že po vseh državah in po celi Evropi in poznavalci pravijo, da je pri nas na Slovenskem še tako dobro kot nikoder drugod.

Vzlic temu smo nezadovoljni. Ni vse, tako kot bi si želeli, marsikaj še slabše kot je bilo in le malo stvari stoji boljše kot so stale preje. V splošnem se vendar lahko trdi, da se življenje obrača na boljše in če bi se stvari mirno razvijale naprej, bi kmalu prišli do zadovoljstva. Medtem se je pa pojavil na gospodarskem nebu zopet črn in strašen oblak. Na mirovni konferenci v Parizu je padla malone že zadnja beseda o naši gospodarski bodočnosti. Mirovna konferenca tirja od nas, da plačamo del računov, ki so nastali vsled svetovne vojne.

Dva predloga ponuja ententa naši novi državi. V prvem pravi, da bi sama poravnala ogromno škodo, ki so jo napravili v Srbiji in Črni gori avstro-ogrski in nemški vojaki. (Ta škoda se da primerjati le še s škodo na Goriškem, kjer je skoraj vse uničeno ter se ceni na več kot na 10 miljard, plačano v zlatu.) Zato pa bi morale naše dežele kot odškodnino za pridobljeno svobodo plačati vse premoženje bivše Avstro-Ogrske. Ententa bi poslala v naše kraje posebne komisije, ki bi določile koliko imamo plačati za državne gozdove, rudnike, železnice, ceste, mostove, zgradbe, za telefon, telegraf in drugo imovino. Plačati bi bilo treba prav za vsako stvar in baje še za Donavo in Savo, kolikor je plovitbena, bi morali šteti novcev.

Drugi predlog mirovne konference pa pravi, da naj naša država sama poravna vojno škodo v Srbiji, zato ji pa ne bo treba plačevati gorej omenjene odškodnine za državno premoženje bivše Avstro- Ogrske. Ako to prevzame, dobi povrh še 500 milijonov kron zato, da bi lažje prenašala napreteno breme.

Umljivo je, da je vest o teh strašnih bremenih učinkovala v Beogradu kakor bomba. Velikansko razburjenje je bilo v Narodnem predstavništvu, vlada je pa takoj sedla k posvetovanju, ki se je v ta namen vršilo pod predsedstvom prestolonaslednika Aleksandra. Sklenjeno je bilo, da gre ministrski predsednik Protič v spremstvu treh ministrov v Pariz, da skuša tamkaj rešiti, kar se še rešiti da. Sprejeti nameravajo drugi predlog mirovne konference. Skušali bodo doseči, da dobimo povrh mesto 500 milijonov vsaj tri milijarde odškodnine. Kakšen bo uspeh ministrskega potovanja v Pariz se ne ve, eno pa je gotovo: Naj izpade stvar tako ali tako, naši državi bodo v vsakem slučaju naprtili na hrbet velikansko breme. Kako ga bomo prenašali, si danes niti približno ne moremo predstavljati, vsekakor pa bo breme zelo težko. Marsikdo, ki ne vidi ne naprej in ne nazaj, bo zopet imel priliko, da bo udrihal po tej »prokleti Jugoslaviji.« Tisti, ki so pred petimi leti gonili ljudi v vojsko, bodo med hujskači prvi, ki bodo zoper davke in druga bremena, s katerimi se bo odplačeval vojni dolg. Tako se bo ljudstvo na novo zaslepilo, da ne bo videlo, kdo je kriv nesreče. Tisti, ki so provzročili vojsko in hujskali ljudstvo, se bodo umaknili, kakor se umakne lopov, ki spravi nedolžno dekle v nesrečo. Šele po devetih mesecih, ko postane nesreča očitna, prekliinja vse nezakonskega in nepoštenega očeta. Ali bodo naši ljudje toliko pametni, da bodo sedaj ko prihaja na dan nesreča, ki so jo spočeli pred petimi leti vojni hujskači, zagrabili za vrat nepoštene in potuhnjene očete gorja? Mi menimo da: kajti to so dolžni storiti samim sebi, svojim rodbinam in svojim zemlji.

Razprava o agrarni reformi v Beogradu.

Kot delegat »Slovenske kmetijske družbe« je podal poslanec Voglar sledečo izjavo: Popolnoma se strinjam z g. Brodarjem, ki trdi, da za naša veleposestva zadostuje največ 30—50 ha obdelane zemlje. Pri gozdnih posestvih se lahko z ozirom na lego in vrsto gozda pusti maksimum 300—500 ha. Določitev trdnega maksimuma zaradi tega ni mogoča, ker lahko obsegajo razna posestva nerodovitne ali manj rodovitne dele. Če bi se upeljal na Slovenskem predlagani maksimum 150 ha obdelane zemlje, potem bi dobili le malenkostno površino, ki bi se razdelila med revne ljudi. Precej zaokroženih veleposestev bo morala država obdržati za poljedelske šole ali zimske tečaje kot vzorna posestva. Od kod pa se naj vzame zemlja za razdelitev? Če pustimo posameznim posestnikom največ 30—50 ha, kar pa imajo nad to mero, pa jim odkupimo in prodamo takim, ki nimajo nič ali premalo, bode prizadeti pri nas skoraj izključno nemški veleposestniki. Ker pa pri vsem tem ne bo mogoče preskrbeti v zadostni meri z zemljo vseh poljedelcev, predlagam, da se v zakonu določi, da se lahko odkupi veleposestniku celo posestvo, če na drug način v okrožju ni dobiti zemlje v zadostni meri. Pametneje je vendar, da se izseli in kupi posestvo drugodeden veleposestnik ali dva, kakor pa 20 družin. Izvedbo vseh takih vprašanj pa je treba prepustiti posebni komisiji, ki mora obstojati deloma tudi iz domačinov, ki razmere poznajo.

Gozdovi se naj podržavijo le tam, kjer presegajo 300—400 ha. Na vsak način pa se naj od teh gozdov odstopijo posebne parcele tistim posestnikom, ki gozda nimajo, v polno lastnino.

Za slučaj pa, da bi načelo podržavljenja gozdov proti našemu pričakovanju prodrlo tudi glede Slovenije, je neobhodno potrebno misliti na to-le rešitev: Da ostane vkljub podržavljenju vsak naš gozdni kmet na svojem posestvu, da sam obdeluje posestvo i v bodoče, kakor ga je obdeloval v preteklosti, ne sme pa svobodno razpolagati z gozdnim pridelkom. Za vnovčenje gozdnih pridelkov se ustanovi obligatna zadružna organizacija, ki mora vnaprej določen odstotek vsakokratnega izkupička oddati državi. V upravi take organizacije je država zastopana po svojem odposlancu, v ostalem se organizacija upravlja povsem avtonomno.

K točki 32. tozadevnih vprašanj pa je podal isti poslanec sledečo izjavo: V območju okrajnega glavarstva Radovljica v Sloveniji se nahajajo na gorskih planotah Jelovica ni Pokluka velešume v državni upravi.

Dokler so bile te šume del fevdalnih veleposestev brižinških škofov in grofov Thurn-Valsasina, so imeli kmetje velikega dela radovljiškega okraja v teh šumah obsežne pašne pravice po planinskih pašnikih, deloma tudi v gozdih samih.

Avstrijska vlada in deloma tudi fevdalni veleposestniki so te pravice odpravili na ta način, da so odkazali kmetom malenkostne

parcele gozda v njihovo lastno uporabo in užitek.

Prva posledica te uporabe je bila ta, da je število živine padlo, in da so iz poprej dobro situiranih živinorejcev nastale cele vasi revnih malih živinorejcev.

Posestniki gozdnih veleposestev so razumeli z raznimi šikanami privesti marsikaterega teh kmetov do tega, da so za malenkostne cene prodali svoje parcele grofovskim veleposestnikom, da so si zaokrožili svoje gozdne komplekse za lov.

To traja že desetletja in ves ta čas po imenovani ureditvi gozdnih pravic se čutijo prizadeti posestniki prikrajšani v svojih pravicah in oškodovane v svojih pogojih za obstoj.

Ker je verjetno, da se je enaka krivica z istimi posledicami godila tudi drugod pod avstrijsko upravo, zato je treba, da se ob izvedbi agrarne reforme povsod, kjer je to izvedljivo, ustreže pravnemu čutu in interesom prizadetih živinorejcev s tem, da se jim vrne pravica uporabe planinskih pašnikov, da morejo rediti toliko živine, kolikor to zahteva njih obstoj.

Zato naj se upošteva pri točki 32. sledeča zahteva:

Planinski pašniki vseh razlaščenh veleposestev naj se izroče v last interesirani agrarni korporaciji (vasi, srenji, zadrugi, občini itd.) in sicer v taki izmeri, da bo ustreženo eksistenčnemu minimumu prizadetih živinorejcev. Zizročitvijo se mora združiti uredba glede porabnih pravic, kar se tiče vzdrževanja in določitve velikosti pravic posameznih udeležencev ter ustanovitve oblasti odgovornega načelstva upravičencev.

Začasna ustava kraljestva SHS.

PETI DEL.

Narodno predstavništvo.

Člen 61. Narodno predstavništvo je: 1. Začasno; 2. Ustavotvorna skupščina.

Člen 62. Začasno Narodno predstavništvo sestavljajo odposlanci srbske narodne skupščine in odposlanci narodnih organizacij in ostalih oblasti kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Člen 63. Začasno Narodno predstavništvo je stalno zbrano do sestanka ustanotvorne skupščine.

Člen 64. Ustavotvorna skupščina se sestavlja iz poslancev, izišlih iz svobodnih volitev na podlagi neposredne, enake, sorazmerne, obče in tajne volilne pravice. Na najmanj 50.000 naroda pride en poslanec.

Člen 65. Ustavotvorna skupščina ostane zbrana do časa, ko stopi v življenje definitivna ustava države.

Člen 66. Poslanec v Narodnem predstavništvu more biti samo oni, ki je državljan kraljestva, uživa vse državljanske in politične pravice, živi stalno v kraljestvu, izvzemši one, ki se mudijo stalno v tujini po državnih poslih.

Člen 67. Policijski uradniki in aktivni oficirji ne morejo biti narodni poslanci.

Člen 68. Predsedniki deželnih vlad in poverjeniki izgube svoja mesta, ako bi bili izbrani v Narodno predstavništvo in sprejeli mandat.

Člen 69. Narodni poslanci, ki niso bili uradniki, pa bi za trajanja svojega poslaniškega mandata sprejeli državno službo, prestanejo s tem biti poslanci. Ta naredba se ne nanaša na ministre.

Člen 70. Vsak narodni poslanec predstavlja cel narod in ne samo onih, ki so ga izbrali.

Člen 71. Narodni poslanci ne morejo sprejetih zapovedanih in obveznih navodil.

Člen 72. Narodno predstavništvo pregleda samo pooblastila svojih članov in izreče svojo sodbo o njihovi pravilnosti in v sporih, ki bi se glede njih pojavili. Nikdo ne more preprečiti izvoljenemu poslancu prihod v skupščino, edino Narodno predstavništvo je poklicano, sklepati, ali je izvolitev pravilna ali ne.

Člen 73. Vsi poslanci polagajo po odobritvi pooblastila in ko jih je Narodno predstavništvo sprejelo za svoje člane, po poslovniku predpisano prisego.

Člen 74. Seje Narodnega predstavništva so javne, morejo se pa pretvoriti v tajne, če to zahteva predsednik Narodnega predstavništva, vlada ali 30 poslancev. Ako je tajnost zahteval predsednik Narodnega predstavništva ali 30 poslancev, more Narodno predstavništvo sklepati, ali naj ostane seja tajna ali ne.

Člen 75. Narodno predstavništvo je sklepčno, ako je pri seji navzočih najmanje tretjina celokupnega števila poslancev.

Člen 76. Zakonskih predlogov in onih enoletnih zakonov, ki stoje z budgetom v neposredni zvezi, izvzemši budget sam, ne more vzeti Narodno predstavništvo prej v pretres, dokler jih državni svet ne prouči in odda o njih Narodnemu predstavništvu svoje mnenje.

Člen 77. Vsak zakonski predlog, računajoč tu tudi budget, se mora, predno ga vzame Narodno predstavništvo v pretres in o njem sklepa, odkazati posebnemu skupščinskemu odboru v proučevanje. Ta odbor je dolžan, podati Narodnemu predstavništvu poročilo.

Člen 78. Noben zakonski predlog se ne more pretresati v Narodnem predstavništvu, dokler ni predhodno prišel v pristojni odbor.

Člen 79. O vsakem zakonskem predlogu se mora glasovati poprej dvakrat v istem zasedanju Narodnega predstavnjštva, predno se končno sprejme. Med prvim in drugim glasovanjem mora preteči pet dni, izvzemši slučaje, v katerih ima Narodno predstavništvo po poslovniku pravico, da skrajša rok na največ dva dni.

Člen 80. Nikak zakon se ne more izdati, ovreči, zamenjati ali raztolmačiti brez privoljenja Narodnega predstavništva. Nikak zakon, niti kaka naredba državne ali samoupravne oblasti nima obvezne moči, če ni razglašena na način, ki ga zakon odreja.

Člen 81. Zakoni in zakonite naredbe, ki so na zakonit način objavljeni, imajo obvezno moč za vse državljane in oblasti.

Člen 82. Brez odobrenja Narodnega predstavništva se ne more ustanoviti ali izpremeniti nikak davek ali občа državna doklada. Brez privoljenja Narodnega predstavništva se država ne more zadolžiti. Vlada je dolžna, da predloži Narodnemu predstavništvu po glavni kontroli overovljeno točno izvestje, ali so financijalne pogodbe zaključene in izvršene v zmislu zakona.

Člen 83. Narodno predstavništvo ima pravico ankete ter preiskave v volilnih in čisto administrativnih vprašanjih. Vsak poslanec ima pravico staviti ministrom vprašanja in interpelacije. Ministri so dolžni nanje odgovoriti v teku zasedanja.

Člen 84. Vsakdo ima pravico naslovljati na Narodno predstavništvo po njegovem predsedniku prošnje in pritožbe. Narodno predstavništvo ima pravico dostavljati ministrom nase naslovljene prošnje in pritožbe, vsi so dolžni dajati Narodnemu predstavništvu na njegovo zahtevo pojasnila o njih vsebini. V Narodnem predstavnjštvu imajo pravico govoriti samo njegovi člani, vladni poverjeniki in člani državnega sveta. Narodno predstavništvo ne more sprejemati niti deputacije, niti poedincev; tudi ne more dopustiti, da govori v njegovi sredini kdo drugi razen gori navedenih oseb.

Člen 85. Nihče in nikoli ne more klicati poslanca na odgovor za glas, ki ga je dal kot član Narodnega predstavnjštva. Za svoje govore v Narodnem predstavnjštvu ne odgovarjajo poslanci nikomur drugemu kot Narodnemu predstavništvu, ki jih more kaznovati na predlog svojega predsednika z disciplinarnimi kaznimi, odrejenimi v poslovniku Narodnega predstavništva.

Člen 86. Brez pooblaščenja Narodnega predstavnjštva se poslanci od dneva izvolitve pa za ves čas trajanja njihovega poslanskega mandata ne morejo klicati na odgovor ali staviti v zapor, razun v slučaju, ko se zalotijo pri dejanju samem. Toda tudi v tem poslednjem slučaju se obvešča Narodno predstavništvo, ako je zbrano, in ono daje ali odreka pooblaščenje, da se preiskava preloži za čas sklicanja.

Člen 87. Narodnemu predstavnjštvu pripade izključna pravica, vzdrževati v svoji sredi red po svojem predsedniku. Nikaka oborožena sila se ne more postaviti v zgradbi Narodnega predstavništva in tudi ne v njenem dvorišču. Nihče ne sme priti oborožen v zgradbo Narodnega predstavništva brez znanja in odobrenja predsednikovega.

Člen 88. Narodno predstavništvo stoji v neposrednem stiku samo z ministri.

Člen 89. Člani Narodnega predstavništva dobijo iz državne blagajne potne stroške in dnevnico. (Dalje prih.)

Razlastitev in razdelitev veleposestev.

Organizirani prebivalci občin Krka in Muljava so nam poslali sledeče želje glede agrarne reforme:

Veleposestvo kneza Auersperga.

Za naš okoliš pride v poštev sam zase ležeč, 83 oralov obsežen gozdni kompleks »Gozdek«. Tega naj prevzame občina Krka v svojo oskrbo v toliko, da dobijo revni in taki občani, ki nimajo nič gozda, proti nizki ceni drva in listje iz njega. Na vsak način se mora zabraniti, da bi se dajalo premožnim gozdnim posestnikom še naprej najlepša drevesa za kupčijo, kakor so delali preje pod Auerspergom, in kar se hoče — kakor kaže tudi zdaj pod nadzorstvom gozdarjev Onřade in Mlakarja v Soteski prakticirati. Kar se tiče servitutnih pravic vasi Gradiška do tega gozda, željo tamošnji vaščani, da jim ostane še naprej ta pravica, oziroma, če ni mogoče, naj se jih na primeren način enkrat za vselej za to odškodi. Za slučaj — z ozirom na to, da je Gozdek majhen, sam zase ležeč kompleks — da bi prišlo do razdelitve, naj se ne razdeli med občane, marveč naj pripade v last občine.

Ribolov.

Ribolov je takisto last kneza. V tukajšnji občini lovi ribič neprenehoma ribe na ukaz gozdarskega urada v Soteski. Kakor smo zvedeli, je zdaj ribolov sploh prepovedan; zato odločno zahtevamo, da se nemudoma, takoj ustavi in prepove gozdarskemu uradu v Soteski loviti ribe. Hočemo vedeti, kam gre denar za ulovljene ribe: ali ribiču, ali gozdarjema, ali v državno blagajno? Zahtevamo, da se prepusti tudi ribolov občini, da ga oddaja po načinu gozdnega lova v najem.

Veleposestvo zatiškega samostana.

Krog 30 oralov veliki, v občini Muljava ležeči travniki zatiškega samostana, so bili v prešnjih stoletjih na dozdevno nepostaven način odvzeti tamošnjim posestnikom. Samostan ima okrog doma dovolj drugih svojih travnikov, te pa oddaja vsako leto proti visokim cenam v pokošenje. Tukajšnje ljudstvo, ki nima skoro nič travnikov, pa mora kupovati v svoji občini od ošabne nemške samostanske gospode svojo lastno zemljo. Zahtevamo, da se razdeljijo ti travniki med potrebne kmete v muljavski občini in sicer čim nemudoma, ker tukajšnje ljudstvo je tako razburjeno proti tujim naselnikom, da se je bati, da pride do dejanskega nasilja, če pridejo patri tudi letos oddajat košnjo na dražbo.

Župnijsko posestvo na Krki.

Obsega 3 grunte, na katerih bi se lahko preživljalo 12 družin, uživa jih pa samo eden — župnik. Pred vojsko je oddajal vse njive v najem, med vojsko je pa odvzel najemnikom vse najboljše njive, katere je potem obsejal z deteljo. Bil je celo tako brezobziren, da je podoral nekemu najemniku vso repo na njivi, ki je še ni pospravil, in mu tako uničil ves pridelek. Ker moramo v sedanji demokratični dobi težiti za tem, da dobi zemljo tisti, ki jo obdeluje, ne pa tisti, ki samo sedi in izžema

ubogo prebivalstvo izkoriščujoč zlasti težavne prehranjevalne razmere med vojsko. Zahtevamo torej, da se ta posestva, ki obsegajo najlepše in najboljše parcele, razdelijo med potrebno prebivalstvo, duhovniki pa naj se nastavijo kot uradniki s primerno plačo. Ne pa, da ima en sam človek - duhovnik tako posestvo, da mu je nosilo v vojski gotovo po 20.000 K letnih dohodkov, dolžnosti nima pa tak človek skoro nikakih: saj ne plačuje duhovništvo ne občinskih, ne cestnih, ne nikakih doklad, čeprav je skoro redno župnik tisti, ki ima največje dohodke v občini.

Kaj bo z veleposestvom barona Borna?

V letu 1734. so nekateri posestniki iz Nove vasi pri Radovljici kupili planino Medvode in Rob v izmeri do 500 oralov od takratnega lastnika graščaka barona Wernega v Tržiču. Sredi preteklega stoletja je prešlo posestvo v last »Kranjske industrijske družbe«, katera je kot prejšnji lastnik s pašniškimi pravicami prav po mačehovsko gospodarila. Zasajali so samovoljno planoto ter s tem zmanjševali pašniški užitek. Ako se je zalotilo kako živinče, ki je prestopilo takoimenovani »zaklinčani« svet, se je zarubilo in oddalo na krmljenje v Tržič na stroške lastnika živine, ki je moral poravnati račun in prisojeno mu kazen. Med tem so se neprestano vršile tožbe od strani mogotcev za posest ozemlja, zlasti gozdov, ki so polagoma rodile ta uspeh, da je posestnikom iz Nove vasi od 500 oralov ostalo le okoli 15 oralov dotičnega posestva. Končno se je na obzorju prikazal znani finančni baron Born, kateri je poleg omenjene — v letu 1892 pokupil celi kompleks še mnogo drugih planin. Znana mora biti javnosti afera proslulega okrajnega glavarja Gstättenhoferja v tej zadevi, ki je za svojo službeno uslugo prejel in potolkel precej mastnih, a tudi neslanih kozlov. — Ker se v to zadevo vsiljujejo neki nepoklicani politični mešetarji in drugi neupravičenci, se priobči javno vprašanje, kako stoji z regulacijo baron Bornovega posestva? V slučaju, da ono zapade razdelbi, izražajo bivši posestniki planine Medvode in Rob željo, da dotično ozemlje zopet dobe proti primerni odškodnini v svojo last.

Glede Bornovih planin smo dobili še z druge strani skoraj neverjetno vest, da je dobil planine v najem znani Šuštercijanec Cvenkel v Ljubnem, ki z ondotnim župnikom na te limanice lovi kmete za strankarsko zvezo. Zahtevamo jasnosti brez ozira na sorodstvo s predsednikom naše deželne vlade.

Fr. G.:

Za napredek kmetijstva in za preosnovo zemljiškega davka

Najbolj pravičen davek je osebno dohodninski. Davek na zemljo prav za prav ni na mestu. Zemlja sama od sebe brez obdelovanja ne da nič. Ker pa država potrebuje velike dohodke, bo moral ostati še zemljiški davek, toda presnoval bi se naj tako, da bi bil izvrstno vzpodbudno sredstvo za zboljšanje in napredek kmetijstva.

Postave in davki naj bi bili tako priprosti in jasni, da jih vsak povprečni državljan lahko raztolmači, razume in spozna kot umestne in pravične.

Posestva bi se delila po velikosti:

1. Kočarije ali bajtarije izmera njiv in travnikov do 5 ha,
2. mala kmetija izmera njiv in travnikov od 5 h do 15 ha,
3. srednja kmetija izmera njiv in travnikov od 15 h do 20 ha,
4. velika kmetija izmera njiv in travnikov od 30 h do 50 ha,
5. veleposestvo izmera njiv in travnikov od 50 ha višje.

Več kot 50 ha bi ne smel imeti nikdo. Velika lepa urejena posestva od več 100 ha, katera deliti bi bila škoda, kupi več posestnikov skupaj tako, da odpade na vsakega največ 50 ha. Dela in skrbi bi imeli vsi dovolj.

1. Temeljni zemljiški davek za vsakega posestnika bi bil od prvega ha 10 K letno. Od arov in metrov se davek ne računa, ampak samo od celih ha. Če seže 1 m čez 1 ha računa se vprid države 2 ha. Na vinarje se tudi ne bi računalo, ampak skupne davčne svote od zemlje se vedno zaokrožijo in zvišajo na cele krone. S tem da ne bilo treba računati za are, metre in vinarje, porabilo bi se v celi državi manj računskih uradnikov.

2. Od vsakega nadaljnega ha plača se državnega davka 1 krona, od vsake zemlje enako ali že prvovrstna njiva ali pa pusto pečevje ali močvirje, to je vseeno. Razloček obdačenja med posestnikom najboljše in pa najslabše zemlje pride že pri dohodninskem davku do veljave.

Zemljiški davek po 1 kroni od ha bil bi temeljni davek in najnižja stopnja, katera bi se dala le pod gotovimi pogoji doseči.

S pridnostjo, z razumnim in naprednim gospodarstvom, imel bi vsak priložnost doseči ta najnižji razred obdačenja.

Nevednost, trmoglavost, lenoba — starokopitnost, strokovna nesposobnost, obdačile bi se s pomočjo zemljiškega davka tako močno, da bi posestniki ali poosobljenci navedenih lastnostij bili s časoma gmotno uničeni. Zemlja bi prišla polagoma vedno v boljše roke, kar mora biti eden glavnih ciljev in stremljenj državnega vodstva.

3. Če posestvo ni zloženo (zaokroženo, komasirano) plača se petkratni temeljni davek, t. j. namesto 1 K — 5 K od ha. Če je v občini nekaj posestnikov, kateri bi radi zemljišče zložili, drugi se spet protivijo, plačajo ti zadnji za sebe in za vse druge, ki radi njih ne morejo zložiti posestva, petkratni davek. Davek je vedno enoten za celo posestvo.

Zlaganje zemljišč je eden glavnih pogojev našega kmetijstva na višjo stopinjo. Dokler imamo po nekod naše njive in travnike raztrošene po celi ali še več katastralnih občinah v majhnih krpah, tako dolgo ni misliti na dobičkanosno izrabo najboljših poljedelskih strojev.

4. Vse njive morajo biti na štiri vogle, pa ne na 50 ali 100. Žalostno je pogledati po nekod njive ob straneh in koncih. Izgledajo kakor da bi jih velikanske miši obgrizle. To je zanikrnost in ni nobenega izgovora. Časa je vedno dovolj za vse tisto, kar človeka veseli in kar hoče storiti. Kdor je že 20 do 30 let posestnik in živi samo od kmetije, pa še ni uredil svojih njiv, ta je gotovo svoj poklic zgrešil. Moral bi si izbrati tak stan, kjer se lahko živi brez veselja do svojega poklica in če mogoče tudi brez dela. Kdor nima njiv tako urejenih, plača petkratni davek.

5. Mere njiv morajo biti zaokrožene na 5 — 10 — 15 — 20 — 30 itd. arov brez metrov. Kmetskemu ljudstvu se bo to nepotrebno zdelo in vendar je velike važnosti. Skoraj nobeden kmet ne ve, kako so velike njegove posamezne njive oziroma mere v posestni poli ne odgovorjajo že davno resnici.

Kdor se je kedaj pečal s statistiko, tisti dobro ve, na kako slabih nogah stoje vsa naša poročila, ker nimamo resnične podlage v površju njiv. Za uspešni in trajni napredek kmetijstva je izmera njiv potrebna. Le tedaj bomo vedeli pravilno izračunati natančno potrebo semena, umetnega gnoja, koliko stane obdelovanje in koliko je pridelka na ha.

Bi to dalo ogromno dela in prizadjalo velike stroške? Ne bo sile. To delo lahko napravijo naši dijaki iz srednjih in drugih šol v počitnicah z lahkoto in je še vsepolno drugih za to zmožnih ljudi. Če je obseg njive določen, postavi se na vsakem oglu mejnik iz cementa ali kamna, da ostane mera trajno neizpremenjena. Kdor nima tako urejeno, plača petkratni davek.

6. Kdor ima posestva, pa ni samo kmet, ampak izvršuje še tudi kakšen drugi poklic, plača petkrat višji davek.

7. Kdor ima posestvo, pa ne opravlja nobenega kmetijskega dela in sploh ne živi na posestvu, plača 10kratni davek.

Občinske okrajne in vse druge bodoče doklade pobirajo se za enkrat samo od neurejenih posestev pod št. 3, 4., 5., 6., 7.

Vzgled:

Posestvo meri 10 ha 67 a 54 m, za podlago davka = 11 ha.

Davek znese:

Pod št. 1 in 2 = od 1 ha = 10 K, od drugih 10 ha à 1 K = 10 K, skupaj 20 K;

pod št. 3 = od 1 ha = 10 K, od drugih à 5 = 50, skupaj 60 kron;

pod št. 3 in 4 od 1 ha = 10 K, od drugih à 10 = 100, skupaj 110 K;

pod št. 3, 4, 5 = od 1 ha = 10 K, od drugih à 15 = 150, skupaj 160 K;

pod št. 3, 4, 5, 6 = od 1 ha = 10 K, od drugih à 20 = 200, skupaj 210 K,

pod št. 3, 4, 5 in 7 = od 1 ha = 10 K, od drugih à 30 = 300, skupaj 310 K.

Razven tega pridejo še doklade v izmeri približno 100%, tako da bi bila najnižja stopnja zemljiškega davka od 11 ha zemlje 20 K, največja pa 620 K.

Vse številke so samo približne in radi primere navedene. Višek državne modrosti je, dobre in koristne človeške in državljanske sposobnosti podpirati, a slabe na vse mogoče načine zmanjševati, uničevati in njih predstavitelje gmotno in moralno oslabiti. Vse dobro se da polagoma s smotrenim delom doseči, treba je samo najprej energično odstraniti tiste ljudi, najsi bodo na kakršnemkoli mestu, ki vsak napredek le ovirajo in zabranjujejo.

Namen tega članka ni, da bi se uredil kdaj zemljiški davek ravno tako, ampak samo, da vzbudi zanimanje za ta predmet. Sedaj je pravi čas o tem razmišljevati, govoriti — po časopisju pisati — predlagati — o tem javno, lažje delo bo imel potem poklicani davčni odsek, ko se bo šlo za ureditev novih davkov. Čez davke vsak godrnja, naj še o njih razmišlja.

Važno, potrebno in pravično je, da izrazijo pri tem svoje mnenje ne samo tisti finančni strokovnjaki, ki davke predpisujejo, ampak tudi tisti ljudje, ki jih plačujejo.

Gospodarstvo.

Nabirajte zdravilne rastline!

Ker po lekarnah ne primanjkuje samo kemikalij in tujih drog, ampak tudi naših domačih rastlin, in ker je le malo upanja, da bi v jeseni dobili v zadostnih količinah zdravil iz inozemstva, pozivamo, posebno naše kmetsko ljudstvo, da se v večji meri kot dosedaj poprime nabiranja domačih zdravilnih rastlin. Otroci in starejši ljudje, ki niso zmožni težkega dela na polju, lahko z nabiranjem zaslužijo lepe vsote. Pravilno posušena rastlina se danes prav lahko in dobro proda. Sušiti je treba v senci, nabirati le v solnčnih dneh (v rosi!)

V poštev pridejo posebno naslednje rastline:

Listi: šmarnic, lapuha, pljučnika, divjega slezenovca (malva), sleza (ajbiš), volčje črešnje (beladona), breze, volovskega jezika, trpotca (Plantago major).

Cveti: brdnje (arnike), kamilice, plavice, poljskega maka, bezga, lipe, lučnika (papeževa sveča).

Cele rastline: rman, njivska preslica, zlati grmiček (tavžentroža), bela mrtva kopriva, pelin (cvetoč), sv. Janeza roža, dobra misel, polaj, navadna komoljika (artemisia vulg.), poljska materina dušica (thymus serpyl).

Korenine: Volčje črešnje, regrata, navadnega lisjaka (akonit), milnice (saponarija), svišča (encijan), trnjevega gradeža (anonis spinosa), srčna moč (tormentila), teloha.

Dalje: bezgove in brinjeve jagode, janež, kumina, borovnice, želod, gomolje kukavic, planjski mah, trosi navadnega lisičjaka (Lycopolium, malisna štupa).

Posebne važnosti pa so rženi rožički (Fungus secalis), ki se jih navadno na kmetih vrže na gnoj. Njih cena je tako visoka, da se nabiranje gotovo izplača.

Vse nadaljne informacije nabiralcem daje po možnosti.

Odbor službujočih farmacevtov v Ljubljani.

★

Lovski zakon naj se uredi!

Marsikaj je še neurejenega v naši državi. Nestrpnežem je treba dopovedati, da si delamo šele ograjo (plot) za vrt (državo), nato šele gremo na obdelovanje, sajenje in setev. Takrat pridejo prav vsestranski nasveti. Toda nekatere stvari pa so tako pereče in kričeče, da jih je treba čimpreje rešiti. Tu imamo v mislih lov, njegove pravice in dolžnosti. V tem pogledu vlada na deželi povsem zmedeno pojmovanje. Splošno se misli, da nima lovski zakon več veljave, da sme vsak loviti in streljati kjerkoli, v prvi vrsti pa na svojem svetu. Na drugi strani pa so tudi lastniki in zakupniki lova najbrž mnenja, da so sedaj odvezani vseh dolžnosti glede odškodnine. Prvim kot drugim treba povedati, da so do končne ureditve v veljavi vsi zakoni in naredbe tako v varstvo lova kakor tudi v varstvo kmetijstva. Zaupnik in naročnik nam piše, da v njegovem kraju lovski zakupniki nočejo povrniti škode, ki so jo povzročili zajci s tem, da so požrli zeljne sadike in mlade fižolove nasade. Graščak se izgovarja, da bo jeseni poravnal. Ali naj puste kmetovalci do jeseni opustošeno zemljo prazno in neobdelano? Vsi taki slučaji naj se nemudoma naznanijo sodišču ter se zahteva takojšnja cenitev in povrnitev škode. Bolj zamotano pa je vprašanje, kako je s škodo, ki jo provzročajo lisice. Isti zaupnik nam namreč piše, da mu je lisica eno noč odnesla 18 kokoši, nekaj teh je našel zakopane v bližnji rži. Lisica po novem (sedaj še starem!) lovskem zakonu ne uživa varstva. Toda od vsakega posestnika se vendar ne more zahtevati, da bo cele noči s puško (ki je navadno niti imeti ne sme!) prežal na tatico in branil svojo perutnino. Tudi v tem oziru je treba čimpreje jasne naredbe.

★

Socijalno zavarovanje in podpore.

Minister za socijalno politiko je izdal naredbo z dne 13. junija 1919, št. 3283, o prijavi socijalnih zavarovalnih in podpornih uredb, objavljeno v tukajšnjem uradnem listu št. CX. Nanjo opozarjamo zlasti vsa manjša zavarovalna in podporna društva, pa tudi vse stanovske in strokovne organizacije kmetov, obrtnikov, delavcev in podjetnikov, ki dajejo svojim članom redne podpore za slučaj bolezni, smrti, iznemoglosti, starosti, doživetja ali brezposelnosti, zlasti pa vse podjetnike, ki imajo svoje nameščence zavarovane z nadomestno pogodbo ali pri nadomestnih zavodih pokojninskega zavarovanja. Točna izvedba prijave je v interesu članov in podjetnikov samih, ker bo služila kot podlaga za razne panoge bodočega socijalnega zavarovanja, pa tudi za varstvo pravic v inozemstvu zavarovanih nameščencev.

Dopisi.

Iz kočevskega premogokopa. Že nad 15 let delam na kočevskem premogokopu in razmere pred in med vojno kakor tudi sedanje prav dobro poznam. Kako strog so bili pod Avstrijo gospod oskrbnik Štekelj, če nismo včasih marljivo delali, skrbno ravnali z orodjem in razstrelivom ter so vsaki dan kontrolirali, če smo dovolj premoga nakopali. Nas Slovencev kot koroški Nemec že od nekdaj niso mogli trpeti in postavili so nad nas same koroške, gornještajerske in prajzovske paznike, ki niso poznali šale z nami. Kako drugače je pa danes! Še so gospod Štekelj tu, toda sedaj namesto frankfurtarice nosijo rdečo ruto pod brado in pa rdeč nagelj, ne kontrolirajo prav nič, koliko ali če smo dosti nakopali, glede porabe razstreljiva se samo smehljajo, tudi slepi zavrtki jih prav nič ne razburjajo kot so jih včasih. Tudi njih koroški in prajzovski pazniki so še tu, ampak tudi ti niso za delo prav nič natančni, pač pa vsi gledajo, da spravijo Slovence iz premogopa proč, na njih mesto pa Kočevarje, ki so naenkrat svojo krošnjo zamenjali s krampom . . . Pa pravijo, da je Jugoslavija!

Iz Trate v Poljanah. (Nepotrebna in brezpomembna razburjenost.) Neki varnostni organ v Poljanski dolini se neusmiljeno huduje nad časopisom »Domovina«; zlasti ga razburijo dopisi iz Poljanske doline, ki pa se njegove malenkostne osebe sploh ne tičejo. Seveda, on kot zaupen prijatelj šuštercijancev pač ne more prenesti, da se kdo drzne, te protijugoslovanske figure javno ožigosati. — Prizadetega tem potom opozarjamo na to, da mora on kot tak biti »nadstrankarski«, vsled česar naj se nikar več ne razburja in spodtika nad »Domovino«, sicer bi mu znalo vse skupaj le škodovati. — Temu razburljivcu tudi svetujemo, naj se nikar preveč ne druži s škodljivci naše Jugoslavije, ker to se pač ne strinja z njegovo službo, ker on kot nekak čuvar Jugoslavije, bi moral na te nevarne elemente še posebno paziti, pač pa gojiti zaupanje do pravih, zavednih Jugoslovanov — in to so ravno narodni demokrati, zastopani po svojem časopisu »Domovina«. — Toliko v vednost in nadaljno ravnanje. Capito!!

Iz Soteske. Z ozirom na nasvet, kako odpomoči pomanjkanju stanovanj v Ljubljani, priobčen v št. 139 vašega cenj. lista, dovolite, da vas tudi opozorimo na grajščino Soteska pri Straži na Dolenjskem, ki je bila do pred meseci last kneza Auersperga. Lega je prekrasna, ob reki Krki, na vse strani obdana od gozdov, prav blizu železniških postaj Straža in Novo mesto ter blizu znanih dolenjskih Toplic. Ne veste, kam bi spravili invalide, bolnike, invalidno šolo; v Soteski pa je na razpolago sob velikih in majhnih — skoro za cel kraljevski dvor. Pa vse tako prazno stoji! Tudi za nastanitev še ne obdanega mesta gozdnega upravitelja bo ostalo dovolj stanovanjsikh prostorov na razpolago in se porabijo lahko vsi ostali za druge obče koristne svrhe. Dvomimo, da bi bilo sedanje nadzorstvo že opozorilo merodajne faktorje na gorenje prilike. V prvem nadstropju je čez deset večjih in manjših sob z električno razsvetljavo, s kopalnimi pripravami, sploh vsem konfortom, parketi itd., katere prostore je moral zapustiti znani pl. Zhuber. V drugem nadstropju je obsežno stanovanje kneza Auersperga, čegar last graščina že mesece in mesece ni več. Tam ima knez še svoje mobilije, ki pa se vse lahko prestavijo v druge prostore! Med tem ko invalidov in bolnikov nimamo kam dejati in ko nebroj ljudi stanuje v živinskih vagonih, bi bila naravnost bedastoča, da bi pustili inorodnemu nemškemu knezu na razpolago še vedno celo graščino prazno. Ogledali smo si na lici mesta prav pred kratkim njeno notranjost in lahko trdimo, da je na razpolago 30 večjih ali manjših sob, oziroma ubikacij. Tudi tu bi bil za naše trpine pravi raj, koder bi si lahko telesno in duševno opomogli.

Št. Vid nad Ljubljano. Dne 15. junija v nedeljo popoldne vršil se je v gostilni pri ge. Cirman dobro obiskan zaupni sestanek krajevne organizacije JDS. v Št. Vidu nad Ljubljano, katerega so se udeležili tudi zastopniki bratske organizacije iz Tacna. Gospod dr. Živko Lapajne, ki je našemu ljudstvu še izza časa svojega tukajšnjega službovanja v prijetnem spominu, nam je prav zanimivo predaval: »O gospodarskem povzdigu ljubljanske okolice«. Kazal je pota, katera bo moral kreniti naš kmet, obrtnik in trgovec v Jugoslaviji in navajal stvarne vzroke za svoja izvajanja. Vsi navzoči so mu živahno pritrjevali, ko je zatrjeval, da naš okoličan pride v kmetijstvu na dobro le z živinorejo, obrtnik pa, ako bo zboljšal produkcijo s stroji in električnimi obrati in projzvajal fine, solidne izdelke in se ne zadovoljeval s surovim izdelovanjem. Prosti razgovor je postal prav zanimiv in uspešen za smotreno stremljenje domačinov, da se gospodarsko in gmotno povzdignejo in tako osamosvoje in rešijo tuje konkurence. Končno so bile sprejete štiri resolucije, v katerih se našo vlado nujno opozarja — da mora Št. Vid kot gospodarski centrum dobiti z ustanovitvijo — meščanske šole — za katero so vsi pogoji dani — trdno podlago za bodočnost. Naj se vporabijo naše vodne sile — električna železnica mora segati do pod Šmarne gore. Vlada naj poskrbi, da bo dobil tukašnji obrtnik: mizar, kamnosek, sodar — katera obrt je že trdno vkoreninjena — potrebne surovine — les in kamnolome, da naj se ljudska šola preosnuje v potrebe kmetijstva, poduk v izvršbo, učenje v produkcijo. Na dekliških šolah naj se uvedejo gospodinjske stroke: vrtnarstvo, mlekarstvo in kultura zelenjadi in naj se končno vendar že zopet vpelje poduk na tukajšnji obrtnonadaljevalni šoli.

Iz Toplic na Dolenjskem. (Čiščenje.) Pri nas vlada še vedno strupen duh Šušteršičevega absolutizma, ki je nasproten vsakemu narodnemu čutu. Tu se kuje in spletkari sovražno proti vsakemu narodnemu čuvstvovanju, posebno pa širi zabavljanje proti Srbom in naši narodni dinastiji. Tukaj bi bilo treba velike metle, ki naj bi pometla z vplivnih mest nezmožne in hinavske ljudi, ki imajo navzgor še vedno dosti in preveč vpliva. Ljudje, ki so mnogo grešili ter skušali z denuncijacijami spraviti poštene ljudi v nesrečo za časa tiranske avstrijske vlade, nimajo več zaupanja, zato naj gredo tja, kamor spadajo. Merodajne oblasti pa prosimo, da naredijo red, dokler še ni prepozno. — Tukaj še vedno župnikuje splošno nepriljubljeni, da ne rečemo, osovraženi župnik Erzar, vnet in strasten zagovornik Šušteršičevega režima. — Človek, ki se je veselil na vse načine prvega zavzetja Beograda po avstrijski armadi (čeprav je bilo to veselje le kratko), dal je zvoniti in pritrkavati, ki je nosil zvonarjem kuhano vino, da bi z večjim veseljem zvonili, je seveda zmožen denuncirati svojega mu nepriljubljenega soseda, ki je bil slučajno oproščen kot posestnik vojaške službe (čeravno se je udeležil bojev na raznih bojiščih ter bil ranjen in nevarno bolan) politični oblasti z oholo zahtevo, naj se ga vpokliče, ker je še mlad in tako spada v strelski jarek. — Ta človek je ob času gonje bivšega deželnega odbora proti Trumbića ter podpišejo to, kar želi od njih nega odbora strastno agitiral med odborniki, naj se izjavijo ter obsodijo »veleizdajalca« Trumbića v znani zahtevi in okrožnici deželdeželni odbor. (Sedaj pa ,ko je bil poziv skupne vlade v Ljubljani, naj vse občine, korporacije itd. protestirajo proti zasedenju slovenskega ozemlja po Italijanih, ni on mignil niti z mezincem, da bi občinski odbor, kateri je v njegovi oblasti, sklical sejo v to svrho). Ko pa je občinski odbor sklepal ter podelil zaslužnemu Jugoslovanu škofu Jeglču častno občanstvo, se je mož, dasiravno duhovnik, protivil temu imenovanju. Da je končno sam za častno občinstvo glasoval (dasiravno ne iz srca), ne izpremeni nič na stvari. — Velik naroden greh je ta mož učinil o priliki prvega narodnega praznika koncem oktobra pr. m. l. Ujedinjenje troimenega naroda je naše ljudstvo slovesno praznovalo ter razobesilo zastave. Ker na cerkvenem zvoniku ni bilo razobešene zastave, jo je šel izobesit neki vojak. A ko je župnik videl, da visi zastava tudi na zvoniku, jo je dal hitro odstraniti, kar je ljudstvo nemalo razburilo. — Tako in še radi mnogo, mnogo drugih nelepih lastnosti so mu postala tla zelo vroča. Slab glas o njem se je raznesel daleč po Sloveniji, zato je čutil o sebi potrebo pokazati širnemu svetu svojo priljubljenost v fari s tem, da se je dal imenovati častnim občanom, dobro vedoč, da mu možje, ki jih je sam spravil v odbor, vsaj v tem oziru ne bodo nasprotovali.

Na županovo prigovarjanje se mu je končno tudi posrečilo. Da je župan stavil ta predlog, se ne čudimo, ker vemo, da »gljha vkup štriha«. Gospod župan, ki vé za župnikove grehe, ne pa za njegove zasluge, katerih sploh ni, bi vedel povedati, kako je z denuncijacijo orožništvu leta 1914., ko je bila ovadena Ivana Zupanc, žena štirih nedorastlih otrok, ko je mož še bil v vojni, češ, da je rekla: »Kaj preganjanjo te uboge Srbe, ki so vendar naši bratje?« Le pameti in razsodnosti orožniškega stražmojstra se ima zahvaliti uboga žena, da ni zapadla gotovi smrtni kazni. Tudi kako je bilo z njeno podporo, bi menda vedel kaj povedati. Morda bi vedel tudi kaj povedati, kako lahko je bilo koga pritisniti k vojaškemu službovanju ter se ga iznebiti in kako strelja na mirne ljudi, ki se vračajo od dela z vinogradov domov. — Ker upamo, da bo to pomagalo, naj bo dosti za enkrat.

Iz Zagradca pri Žužemberku. V našem župnišču so postali pravi agentje. Dne 11.maja bil je tukaj v Zagradcu shod in obenem ustanovitev »Kmečke zveze«. Navzočih je bilo res do 30 moških in toliko žensk različne starosti. (Kdo sta bila govornika, ne vem.) Po končanem govoru je bila volitev odbora in potem vpisovanje članov. Odbor se je volil čisto priprosto. Župnik je kar po domače imenoval tri može, izmed katerih sta bila dva člana naše stranke, eden se je takoj protivil, da on noče biti poleg niti kot član, a vkljub ugovarjanju je ostal v odboru. Drugi, po imenu Lekan, je pa pravi agitator, od hiše do hiše nosi pravila »Kmečke zveze« ter grozi ljudem, da ako ne pristopijo h »Kmečki zvezi«, jih g. župnik ne bo obhajal. Seveda je to našim vernim ljudem največji strah. Kdo ima skrbeti za popravo cerkve in pokopališča? Ko je prišel sedanji župnik g. Berlan pred desetimi leti v naše župnišče, šla sta še isto leto dva moža po vaseh od hiše do hiše ter naprosila dovolj vsega potrebnega lesa za popravo cerkve, oziroma strehe na cerkvi, ki je bila že takrat v slabem stanju. Ko je bilo pričeti z delom, sta, eden teh pravi Šustercijanec, in župnik odločno odklonila, da sedaj ni čas za to. Od takrat se nihče ni poprijel dela, oziroma poprave strehe. Cerkev je v grozno slabem stanju, pri vsakem deževanju teče skozi streho in zid v cerkev. Ako bi prišla komisija pregledat, bo cerkev takoj zaprta in vsako obiskovanje cerkve prepovedano do poprave. — Enako je s pokopališčem, ki je imelo od ene strani visok zid 5 do 8 metrov. Ta zid se je podrl leta 1916. proti Krki, katera je odnesla več pokojnih kosti in delov krst. Ruši se še vedno naprej in se nove krste odkrivajo ter deli vale v breg proti vodi. Za vse te podrtije pri cerkvi in pokopališču ni moža, ki bi se brigal ali začel s popravilom. Čim dalje se bo odlašalo s popravilom, tem večji bodo stroški. Kdo pa imenuje može za cerkvene ključarje? Niti občinski odbor tega ne ve.

Iz Bele Krajine. Nezdrav Radićev duh je okužil nekatere občine, a ne vseh. Najhujše je v krajih,kjer vladajo šustercijanski gospodje. Tem velizdajnikom pride prav vsaka gonja proti ujedinjeni Jugoslaviji. Ti možje kar ne morejo pozabiti svoje trinoške oblasti, katero so imeli pod Šusteršič - Lampetovo vlado. Njim kar ne gre v glavo, da nismo več pod vlado Habsburžanov. Tem ljudem je celo boljševizem dobro sredstvo, samo da razbijejo našo slobodo in naše ujedinjenje, ki je bilo pridobljeno po tolikih stoletjih s trudom in z žrtvami. Človek, ki ne vidi posledic uporov, požigov, ropov, ki drvi naprej zaslepljen v svoji strasti, je lahko vzrok ljudske bede in gorja. Vlada bi morala posebno paziti na te ljudske voditelje. Naše ljudstvo je verno in veruje svojima duhovnikoma. Poznamo par dobrih župnikov, ki z vso svojo močjo odbijajo velejzdajniške in boljševiške ideje raz leco. V teh farah je ljudstvo zadovoljno z ujedinjenjem. Nemirni agitatorski elementi tu nimajo tal za svoje uporno boljševiško seme. Žal, da je takih narodnomislečih župnikov le malo v Beli Krajini. Škoda, da je tem duhovnikom njih delo zelo otežkočeno, zakaj Šusteršicijanci so s svojimi podlimi sredstvi neizprosni in tesno organizirani agitatorji od osebe do osebe ter silno strastni bojevniki. Ni dolgo tega, da je neki krščanski gospod trdil javno v gostilni, da je vsaka strast dobra. Taki voditelji ljudstva vzbujajo v narodu strasti, ki končno prikipijo do izbruha, kakor se je zgodilo na Vinjci na velikonočni ponedeljek. Ako Šustercijanci mislijo, da bo ljudska strast rešila njih nadvlado, se zelo motijo. Vedo naj, da če ne pridejo prvi, pa pridejo gotovo drugi tudi oni pod težko pest v strasti razburjenega ljudstva in gorje njim, ko dobi moč od vojske okužena in uničevalna množica. Te rogovileže vprašamo: »Ali ni že dovolj prelite krščanske krvi? Ali ni dovolj uničen in poteptan stoletni človeški trud? Kaj zovete v naše kraje, kjer ni še vojskin vihar razdejal kmet. domov, naknadno požige, morije glad in bedo?! Ali vam je vaša stanovska nadvlada več od narodnega blagostanja?« — Belokranjsko pametno ljudstvo, poslušaj mirne, narodne in treznomisleče može, ki žele miru in blagostanja jugoslovanskemu narodu! Strnimo svoje moči v blagor jugoslovanskemu narodu, čigar člani smo vsi in srečen bo vsak stan in vsak posamezni član naroda. Ne delajmo si pravice z mečem, s požiganjem in pobijanjem, ampak s pametjo in pravicoljubnostjo. Ne iščimo blagostanja domovine v bratomornih bojih, v uporih, v anarhiji, ampak v mirnem, z ljubavjo prepojenim delom. — Umirjmo se sami, da nas ne ugonobi strast in prokletstvo bratomornega boja. Kdor seje prepir, ta žanje vihar!

Jugoslovan.

Trgovina in industrija.

Cene mesa so skoro v vsakem mestu ali trgu drugačne. Najdražje je menda v Ljubljani, kjer velja kilogram govedine 18 kron, dočim se dobi po Dolenjskem (Novo mesto, Metlika) po 12 in celo po 10 kron. Zakaj tolika razlika? Naj bi se zopet uvedle maksimalne cene za živino in meso!

Zakaj se ne dovoli izvoz vina? Na tozadevno interpelacijo v Narodnem predstavništvu je odgovoril minister za trgovino in industrijo, da se izvoz vina v Nemško Avstrijo zato ni mogel dovoliti, ker Nemška Avstrija ni hotela v zameno za vino dovoliti izvoza drugega nam potrebnega blaga. Vino je hotela imeti le za svoje papirnate krone. Naša država pa mora preprečiti, da nas ne preplavijo avstrijske krone. V čehoslovaško republiko pa je izvoz vina iz naše države popolnoma prost.

Trgovska in obrtna zbornica za Spodnje Štajersko se ustanovi v najkrajšem času v Celju ali Mariboru.

Železnica Konjice - Žreče. Železniški minister Vulović je obljubil poslancu dr. Kukovcu, da zaukaže takoj predpriprave za podaljšanje železnice Konjice-Žreče.

Prehrana v Celovcu je z vsakim dnem boljša, da jo hvalijo tudi Nemci. Mesto je dobilo 4 vagone živine, 1 vagon masti, 2 vagona prekajenega mesta in 25 vagonov moke.

Pošiljanje denarja našim vojnim vjetnikom v Italiji preskrbuje »Slovenski Rdeči križ«, Ljubljana, Poljanska cesta 4, II. nadstropje, vrata 39, kamor se naj denar pošlje ali prinese. Upoštevati je treba, da se za 100 kron izplača v Italiji le 20—30 lir.

Italijani zbirajo naše zlato in srebro. V Beljaku so odprli Italijani dve trgovini za jestvine in blago, kjer pa prodajajo le za srebrne krone in cekine. Ljudstvo znaša pridno skupaj tak denar, ki je bil dosedaj skrit.

Politične vesti.

Priznanje naše države. Dosedaj so priznale kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev vse države, razun Italije in Romunije.

Nova nevarnost za našo državo. Iz Pariza je došla vest, da hoče mirovna konferenca naši mladi državi naložiti 3 milijarde dolgov pokojne Avstrije, od tega dolga bi morala Bosna in Hercegovina prevzeti 250 milijonov. Jugoslavija s svojimi novimi pokrajinami bi torej morala plačati dosti več, kakor bo dobila Srbija vojne odškodnine. Ta vest je grozno razburila v Beogradu. Takoj je bil sklican ministrski svet, ki je sklenil, da se odpeljejo v Pariz ministrski predsednik Protić ter ministri Trifković, Marinković in Kramer. Narodno predstavništvo bo vsled tega najbrž kmalu odšlo na počitnice.

Delitev celovške kotline v dva dela. »Slovenec« prinaša razgovor s predsednikom deželne vlade dr. Brejcem, ki je izjavil, da se je svet četvorice v Parizu zadnji čas mnogo pečal z vprašanjem celovške kotline, kjer so Jugoslovani z zasedbo ustanovili dovršeno dejstvo. Preteklo soboto, tik pred odhodom dr. Brejca iz Pariza, je svet četvorice sklenil razdelitev celovške kotline v dve coni A in B. Italijanski predlog, naj Jugoslovani izpraznijo celo Koroško, je konferenca zavrnila, ampak določila, da ostanejo Jugoslovani v ozemlju A, Nemci pa naj zasedejo cono B. Ozemlje A, ki ga na jugu obdajajo Karavanke, obsega Jezersko in Mežiško dolino; na zapadu gre meja od Maloške Peči zapadno od Kepe, proti severu, tik vzhodno od Malošč, tik zapadno Blaškega jezera do dravskega kolena pod Vernberkom. Od tu ob Dravi do Rožeka, ki je naš, od Rožeka čez Dravo do Vrbe ob Vrbskem jezeru; meja preseka Vrbsko jezero po sredini ter gre potem dalje ob vodi Glanfurt, ki teče iz jezera (2 km južno od Celovca), do njenega izliva v Glino pri Žrelcu. Meja je nato Glina do izliva v Krko pri Grabštajnu, ki je jugoslovanski. Od tu proti severu do Sv. Janža na Mostišču tvori mejo reka Krka. Od Sv. Janža proti vzhodu je severna meja cone A severna meja okrajnega glavarstva velikovškega, od tod med Sv. Pavlom in Labudom na Štajersko. Ozemlje B ima na zapadu in severu meje, ki jih naša delegacija zahteva za naše ozemlje. To je vse le provizorična vojaška ureditev. Ali bo ta rešitev tudi diplomatsko definitivna, se še ne vé. Če ostane pri tem, se bo vršilo ljudsko glasovanje najprej v jugoslovanskem ozemlju A. Ko se ta odloči za Jugoslavijo, bo tudi ozemlju B dana prilika, da se izreče ali za Jugoslavijo ali za po slobodni volji za Nemško Avstrijo. Iz gospodarskih razlogov se ozemlju B ne bo težko odločiti. Obenem poročajo, da je vrhovni svet zaveznikov odredil, da se morajo naše čete umakniti na novo demarkacijsko črto, to je na mejo med cono A in B celovške kotline.

Mir podpisan. Dne 28. m. m. je bila v Parizu slovesno podpisana mirovna pogodba z Nemčijo. Ker mora podpis odobriti tudi nemški parlament, je antanta sklenila, da se nemški vojni vjetniki vrnejo v domovino šele po tej odobritvi.

Mirovna proslava na Francoskem. Dne 14. t. m. se praznuje po celem Francoskem slovesno sklenitev miru, oz. zmaga antante. Francoski parlament je dovolil v ta namen 4½ milijona frankov.

Nemška Avstrija podpiše mir do 15. julija. Podpis odobri narodna skupščina.

Tudi Romunija podpiše mir. Romunski kronski svet je sklenil podpisati mirovno pogodbo brez zadržka. Ker se Bratianu temu upira, je imenovana nova mirovna delegacija, ki odide v Pariz.

Italija se odpove Reki? Novi italijanski zunanji minister Tittoni je imel v senatu svoj nastopni govor, iz katerega je tako razumeti, da se Italija odpoveduje Reki za znana nadomestila ter da je sprejela tudi glede Dalmacije Wilsonov program.

Italija se sporazumi z Jugoslavijo? Iz Pariza se poroča, da namerava Italija spremeniti svojo zunanjo politiko, da išče sporazuma z Jugoslovani, da namerava uvesti obsežne socijalne preosnove. — Vse skupaj neodkrite spletke!

Novi italijanski mirovni odposlanci so: Tittoni, Marconi, Scialoia, Ferrario in Crespi.

Italija razorožuje. Italijanski vojni svet je sklenil, da se odpustijo vojaki letnikov 1889 do 1891. Obenem se odpravi tudi cenzura za časopisje. Oboje je zelo pomirjevalno vplivalo na vso javnost.

Medjimurci v Beogradu. Pretekli teden se je mudila v Beogradu deputacija medjimurskih kmetov. Medjimurce je sprejel vojvoda Mišić. Kmetje pa so hoteli videti tudi regenta. O tem piše medjimurski list »Volja Naroda« sledeče: »Ako budemo četiri dni čekali, mi nazaj ne idemo, dok ne vidimo kraljeviča«, rekli su naši muži vojvodi Mišiću. »Pak ga budete vidjeli«, odgovoril je slavni vojvoda. I za kratki čas došel je jedan oficir i rekel: »Medjimurci, kraljevič vas čeka!« Za kratki čas stajali su Medjimurci pred njim. Sam je bil. A govoril je tak da smo mogli razumeti, kak da bi pravi medjimurec bil. Prava istina je, da imademo vladara, koji prima drage volje svakoga muža, koji mu se hoče kaj potužiti, kak se on ne boji i ne sramuje primiti i stisnuti tvrdu kmetsku ruku . . . To je bil prvi sastanak Medjimurcov sa svojim vladarom. Oni ga ne budu nigdar pozabili. Budemo čekali, da se podpiše mir, a onda bude naš Aleksander sigurno došel, da si pogleda Medjimurje. Onda budemo vsi vidjeli, da imademo vladara, da si boljšega od Boga ne možemo prositi.«

Wilson je zapustil Pariz. Predsednik Wilson je odpotoval v Ameriko. Na mirovni konferenci ga bo zastopal državni tajnik Lansing.

Protirevolucija na Ogrskem. Proti komunistični strahovladi Bela Kuna je izbruhnila po celi deželi protirevolucija, ki zahteva neštevilne žrtve. Samo v Budimpešti je padlo prvi dan čez 100 oseb. Komunistična vlada je ukazala splošno mobilizacijo, dočim so drugod socijalni demokratje strašno hudi na vsako mobilizacijo. Z bajoneti in vislicami zaenkrat Bela Kun še združuje svojo strahovlado, toda velesile ne morejo več mirno gledati teh neredov in pokolov, zato nameravajo od vseh strani zasesti Madžarsko.

Tedenske vesti.

Prošnja našim naročnikom in somišljenikom. Z današnjo številko smo stopili v drugo polletje. Naročniki naj se vprašajo, ali so že poslali naročnino do konca leta, sicer naj blagovolijo to takoj storiti. Vse somišljenike in prijatelje pa prosimo, naj nam pridobe novih naročnikov. Naročnina za pol leta je samo 6 kron.

Nove krajevne organizacije J. D. S. na Štajerskem. 1. Sv. Barbara v Halozah: predsed.: Janko Debeljak, posest. in gostilničar v Medribniku, tajnik: Ciril Vobič, šolski vodja in posest., blag.: Martina Kovačič, učiteljica, odborniki: Anton Stumberger, pos., Cirkulane, Milan Blass, trgovec, Cirkulane, Martin Tetičkovič, pos., Gruškovec, Marko Blass, pos., Medribnik, Lenart Pinterič, pos., Gradišče, Jos. Kranjc, pos., Gradišče, Fr. Jurgec, pos., Paradiž, Martin Emeršič, mizar, Paradiž, Jožef Maroh, viničar, Slatina. 2. Ptujska gora: preds.: Anton Kupčič, velepos., tajnik: Ivan Klemenčič, nadučitelj in pos., blag.: Oskar Žolnir, učitelj. 3. Majšperg: preds. in blagajnik: Lovrec Jože, nadučitelj, tajnik: Kerbler Simon, učitelj, odbornik: Ivan Turkuš ml., pos.

G. Fr. Roblek, veleposestnik v Žalcu, izjavlja, da ostane zvest organizaciji JDS ter je prišel v odbor Jugoslovanske kmetske stranke brez vednosti.

Pomiloščenje. Povodom kraljevega rojstnega dne so bili pomiloščeni vsi vojaški in civilni kaznjenci, ki so bili obsojen do enega leta brez izgube časti in naslova.

Anarhija v Št. Vidu nad Ljubljano. Dekan Zabret v Št. Vidu noče poznati vlade in njenih odredb ter hujska tudi druge k uporu. Kakor znano, je višji šolski svet dne 4. prosinca t. l. odredil, da so šolske telovadnice na razpolago telovadnim društvom. Te ugodnosti se je z vnemo poslužil ondotni Sokol. Kmalu pa je krajni šolski svet Sokolu telovadnico zaprl ter se ne briga za vse nadaljne uradne ukaze okraj. šolskega sveta. Višji šolski svet in okrajno glavarstvo sta odredila za 21. junija v ta namen sestanek, da se prizadeti sporazumejo, toda krajni šolski svet je kratkomalo svojo udeležbo odklonil. Namesto tega pa je poslal dekan Zabret dopis gerentstvu, kjer izjavlja v imenu kraj. šolsveta, da telovadnice ne dovoli Sokolu iz vzgojnih ozirov, češ, da bi na vzgojo šolske mladine silno slabo vplivalo, ko bi se v šolski telovadnici pospeševala društva, ki so si v svetovnem nazoru nasprotna. Pripomniti je treba, da telovadno društvo »Orel« ima svojo telovadnico, torej ne reflektira na šolsko telovadnico. Odtod torej to anarhistično zoperstavljanje kraj. šolskega sveta, ozir. dekana Zabreta napram Sokolu. Skrajni čas je, da oblasti odločno nastopijo proti upornikom, ker bo sicer ljudstvo verjelo, da imajo v Št. Vidu republiko, kjer odločuje le Zabretova beseda.

Najstarejši slovenski duhovnik umrl. V Žužemberku je umrl dekan Mih. Tavčar, star 96 let.

V Kočevju se je otvoril te dni prvi slovenski gledališki oder v okvirju Čitalnice. Otvoritev tega za slovensko stvar jako pomembnega podjetja se je izvršila na slovesen način, in sicer se je otvoril v imenu Čitalničnega odbora s posebnim predavanjem »Veda in umetnost«. Notar dr. Maurer je nad vse krasno deklamiral času in položaju primerno Gregorčičevo pesnitev »V pepelnični noči«, na kar se je uprizorila znana narodna igra »Deseti brat« (režiser g. Sbil). Igrajo izključno le kočevsko-slovenske domače moči in to tako dovršeno, da je gledališče vedno nabito polno. Le tako naprej!

Obratno ravnateljstvo Južne železnice v Ljubljani. Upravni svet imenovane železnice je sklenil, da se ustanovi v Ljubljani samostojno obratno ravnateljstvo.

Dnevnice uradnikom in učiteljem. Vsled posredovanja »Demokratskega kluba« in ministra dr. Kramerja, je bilo v ministrstvu sklenjeno, da dobe vsi uradniki in učitelji dnevnice po 10 kron in za vsakega otroka še po 2 kroni na dan.

Vojni pohabljenci občine Bled priredijo v nedeljo, dne 6. julija tombolo z veselico, šaljivo pošto itd. na vrtu gostilne Potočnik (Flegarija) na Bledu v korist revnih otrok in vdov v vojni padlih mož in očetov. Dobitke ter denarne prispevke hvaležno sprejemajo proti potrdilu gostilničarke in v to pooblaščeni pohabljenci. Pričetek točno ob 14. uri.

Sokol v Št. Vidu nad Ljubljano ima svojo letošnjo prireditev dne 10. avgusta. Prosimo, da cenjena društva ta dan prijazno vpoštevajo. — Odbor.

Državna posredovalnica za delo. Podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 22. junija do 28. junija 1919, je iskalo delo 245 moških in 42 ženskih delavnih moči. Delodajalci so iskali 82 moških in 42 ženskih moči. Posredovanj se je izvršilo 163. Delo je na razpolago: rudarjem (800), služkinjam, kuharicam in sobaricam (131), težakom, hlapcem, poljskim delavkam in delavcem, zidarjem, delavcem in delavkam v pletilni šoli v Ptuju, gozd. delavcem, tesarjem, opek. delavcem in delavkam, pis. močem, šiviljam, čevljarjem, mizarjem, usnjarjem, kleparjem, strojnikom itd.

Podružnica Jugoslovanskega Rdečega križa v Šoštanju. V tukajšnji bolnišnici sta umrla 18letni Franc Jazbar iz Idrije vsled bolezni in 22letni Lojze Okretič iz Kostanjevice na Krasu vsled težke trebušne rane, oba bojevnika za svobodo Korotana. Ljubeča skrb naših žen in deklet ju ni mogla iztrgati smrti. Pri pogrebih, katerih se je udeležilo domače vojaštvo in ves narodni Šoštanj, so krasno govorili gg. župnik Atteneder, kaplan Vedečnik, neki nadporočnik iz Celja ter vojak - tovariš Pitamic. Zlasti globok vtis je ostavil govor gospoda nadporočnika mladini. Po pogrebu so ga obstopile deklice in dečki ter mu obljubili, da bodo vsako leto na vernih duš dan okrasili s cvetkami prerana grobova, studenca naše svobode. Vojak Pitamic, tudi begunec, se je poslovil v izbranih besedah od svojega sotrpina Okretiča, omenil tudi globoko, črno žalost, ki vlada na solnčnem Goriškem, domovini pokojnega, tam, kjer sladko peva valovje Soče in se zelenopeno naše morje ljubeče popenja na slovanski skalovitj breg... Iz njegovega govora je zvenela prisega osvete in nada, da zaplapola na našem jugu namesto črnega praporja zmagovita trobojnica! — Vsa hvala gre našemu vrlemu ženstvu za lepe vence, pevskemu zboru in zlasti gospej Senici, predsednici podružnice, ki je res z materinsko ljubeznijo negovala težko ranjenega junaka. Vaša grobova smo prenesli v naša srca, jih tam okrasili s kraljevskimi rožami — in rože bomo s srčno krvjo zalivali... Blag pokoj vama, borca - junaka, za našo svobodo!

V kopališču in zdravilišču v Dobrni pri Celju je imenovan za zdravstvenega voditelja dr. Benjamin Ipavic.

Bivši minister Trnka povožen. Na Dunaju je avtomobil povozil do smrti bivšega ministra za javna dela Trnka. Kot minister se je lepo brigal za Slovenijo, posebno za Ljubljano, vsled česar ga je Ljubljana svoječasno imenovala za častnega meščana.

Zadnje vesti.

Romunija nas je priznala. Romunska vlada je priznala kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev kot neodvisno in suvereno državo. Naša država je razen Italije priznana sedaj od vseh držav.

Konec koalicijske vlade. Načelstvo JDS je na svoji predvčerajšnji seji po poročilu svojih zaupnikov v deželni vladi sprejelo predlog na demisijo celokupne deželne vlade. Ta sklep je utemeljen v dejstvu, da so socijalni demokratje, ki so tvorili del koalicije, iz vlade izstopili, in v tem, da se »Ljudska stranka« ne drži dogovora radi medsebojne strpnosti strank ter onemogočuje nadaljno sodelovanje v vladi.

Smrtna obsodba. Dne 1. julija je bil pred ljubljansko poroto obsojen na smrt na vešalih klepar Anton Završnik, ki je februarja letos na Jesenicah zavratno umoril in oropal Josipa Omejca.

Umrl je v Mogolnici pri Celju časnikar g. Andrej Munih. Pobrala ga je bolezen, ki si jo je nakopal v zaporu, ki ga je za svoje narodno prepričanje prestal v avstrijskih ječah. Blagemu možu blag spomin!

Strašna lakota v Budapešti. V ogrskem glavnem mestu je nastal grozen glad. Na tisoče ljudi zapušča mesto. Cele procesije ljudi potujejo proti zahodni Ogrski in nemško-avstrijski meji.

Izročitev bivšega nemškega cesarja. Z nizozemsko vlado so se pričela pogajanja glede izročitve nemškega cesarja. Prevladuje mnenje, da Nizozemci Viljema ne izroče ententi, pač pa Zvezi narodov.

Književnost.

A. Sič: »O slovenskih narodnih nošah«. Opisovatelj slovenskih narodnih vezenin, je popisal sedaj že razne vrste narodne noše. Narodna noša je prišla v novejšem času zopet do veljave in ob raznih slavnostih nastopa že cela vrsta našega ženstva v njej. Žal, da ne vedno v pravilni opremi. Kakršna je bila noša naših prednic in naših prednikov, pri kranjskih, štajerskih, koroških, goriških, beneških, istrskih in ogrskih Slovencih, to je verno in spretno sestavil Sič v tej knjižici. Vsem, ki se zanimajo za narodne noše, knjižico toplo priporočamo. Knjižico je izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6. Naroča se pri njej. Cena 3 K 20 v, po pošti 3 K 50 v.

Izhaja vsak petek.
Naročnina za tekoče leto 12 K, za pol 6 K.
Posamezna številka 30 vinarjev.
Uredništvo in upravništvo:
Sodna ulica št. 6, pritličje desno.
Inserati po dogovoru.

Odgovorni urednik: Emil Vodeb.
Tisk »Narodne Tiskarne« v Ljubljani.
Izdaja: Konzorcij »Domovine«.

3—1

Odvetnik

dr. Ivan Tavčar ml.

je otvoril

svojo pisarno v Ljubljani,

Sodna ulica štev. 2.

1

Sedlar in torbar

Franc Kamnar

Vevče 45, p. Dev. Mar. v P.

se priporoča sl. občinstvu

za vsa v to stroko spadajoča dela.

Zmerne cene in točna postrežba.

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženir.

Specijalno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe

v Ljubljani, Hilšerjeva ulica 7

izvršuje strokovno:

naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konštrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno-inženirske stroke. — Tehnična mnenje. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Delniška glavnica . K 15,000.000·—

Rezervni fondi . . . K 4,000.000·—

Podružnice:

v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Sprejema

vloge na knjižice in na tekoči račun.

Nakup in prodaja vseh vrst vrednostnih papirjev, deviz in valut. Vnovčevanje kuponov, izžrebanih zastavnih pisem in obligacij.

Nakazila in kreditna pisma.

Borzna naročila.

Promese

k vsakemu žrebanju.

Posojila

na vrednostne papirje.

Eskontovanje menic.

Sprejemanje

vrednostnih papirjev v hrambo in oskrbovanje.

Stavbeni krediti.

Aprovizacijski krediti.

Poslovnica

avstrijske državne loterije.

Leopold Fon

Ljubljana

Stari trg 6

Delikatesna trgovina

Vsakovrstno špecerijsko blago

(kava, čaj, testenine i. t. d).

Vino in žganje

v zaprtih steklenicah in na debelo.

Blago se razpošilja v poštnih zavojih po 5 kilogramov po pošti in po železnici proti povzetju. 12—4

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih

2%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za svoje vložnike.

Rezervni zaklad K 1,100.000.

Hranilne vloge K 42,000.000.

Ustanovljena leta 1881.

Izvrstne

poljedelske stroje

in

vsakovrstno železnino

priporoča tvrdka

Franc Stupica

Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 1.

Drogerija!

J. C. Kotar

Ljubljana

Wolfova ulica 3.

Fotomanufaktura!

Krma in Mastin.

Če živina krmo lažje in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do žretja, potem se pospešuje redilnost, vsled tega težka živina, mast, meso, jajca, mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat na teden pest praška Mastin. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek Mastin je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat poizkusijo, ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prašiča ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja sme Mastin prodajati vsak trgovec in konzumna društva. Ako se pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem naj se naroči po poštni dopisnici v izdelovalnici Mastina, to je

lekarnar Trnkoczy v Ljubljani

5 zavojev (paketov) Mastina za 15 kron poštnine prosto na dom. Od tam se pošlje Mastin s prvo pošto na vse kraje sveta.

Lepa bogata zaloga posebno krasnih briljantov

po primernih cenah za vsako darilo, kakor za **birmance, neveste, krste, godove itd. velika izbira.**

Naznanja slav. občinstvu, da se ceniki letos ne razpošiljajo, ker ni blaga po vzorcih.

Vljudno vabi in se priporoča

Tvrdka F. Čuden

Prešernova ulica 1 v Ljubljani.

Priporočamo edino tovarniško zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt

ter njih posameznih delov.

Istotam se dobe **potrebščine za šivilje, krojače** in **čevljarje** ter **galanterijsko** in **manufakturno blago (blago za obleke).**

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

za vodo, desno.

Vzajemno zavarovalna banka

„Slavija"

prva vseslovanska banka te vrste zavaruje proti **požaru, vlomski tatvini in na življenje.**

Banka „Slavija" ima čez sto milijonov lastnega premoženja, čez 15 milijonov letne premije; v požarnem oddelku ji je zaupanih čez 2¼ milijarde zavarovanih vrednosti.

Generalni zastop banke „Slavije" v Ljubljani.

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog . . . . . K 80,000.000
in rezervnega zaklada . . . . . „ 2,500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno Kreditno društvo.

Delniška glavnica: K 30,000.000. **Jadranska banka** Podružnica Ljubljana. Rezerve: okrog . K 10,000.000.

Centrala: TRST. — Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Zader, Ekspozitura Kranj.

Sprejema:

Vloge na knjižice.

Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja:

Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira:

Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja:

Ceke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme:

na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema:

Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov:

JADRANSKA.

Telefon št. 257.